

Lorenz Bodock

Andreae Tscherningi[i], Viri & Poëtae Clarissimi Carmen De Auro, Quod h.t. Decanus & Brabeuta in panegyri Academica solenni ad D. XIII. Octob. instituenda, Quando Viris Reverendis, ac Virtute & Eruditione excellentibus summus in Philos. gradus conferendus, Recitate Publice constituerat, Verum XXVI. Mens. superioris morte occupatus non praestare quivit, In Dominorum Candidatorum gratiam

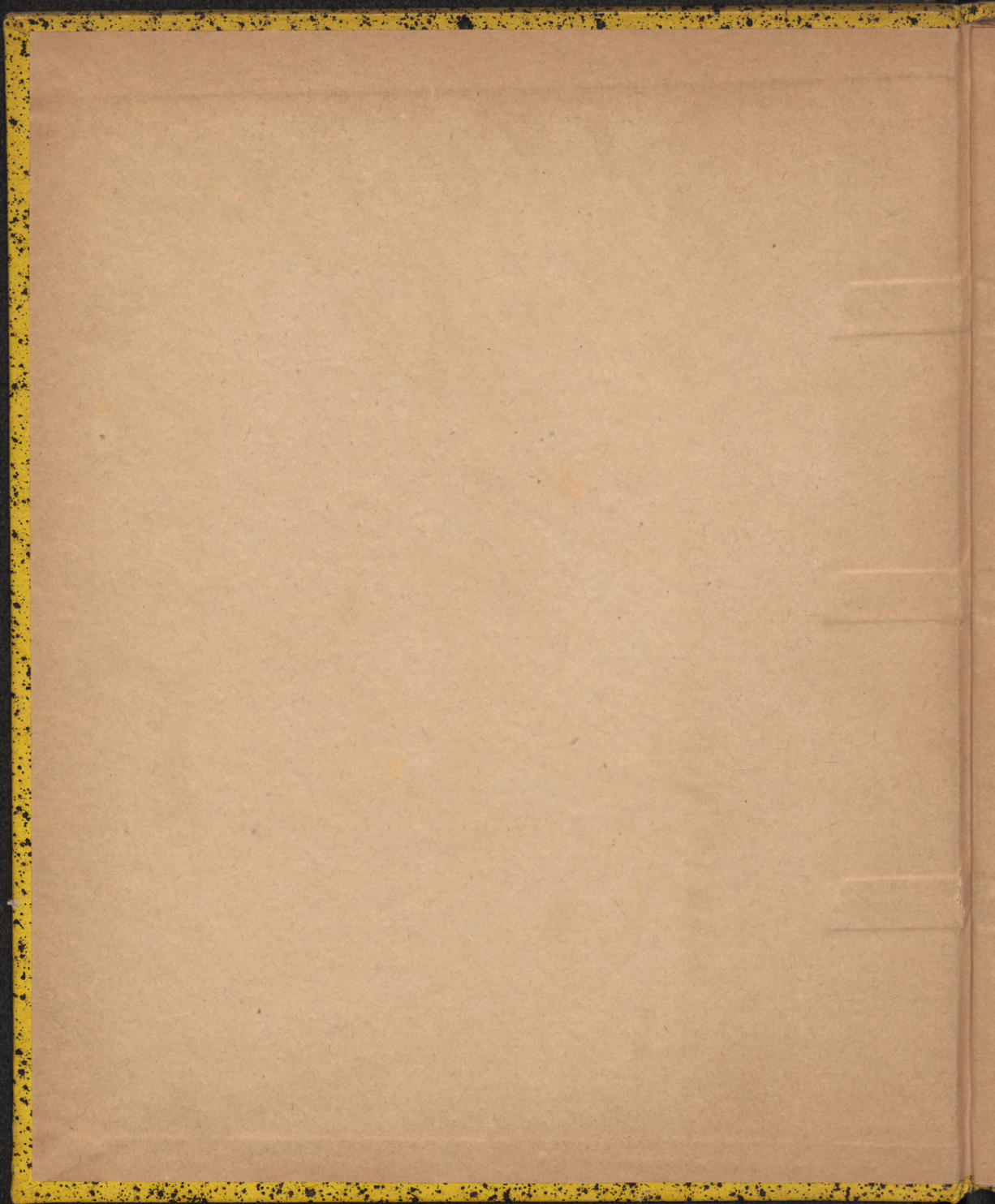
[Rostock]: Kilius, 1659

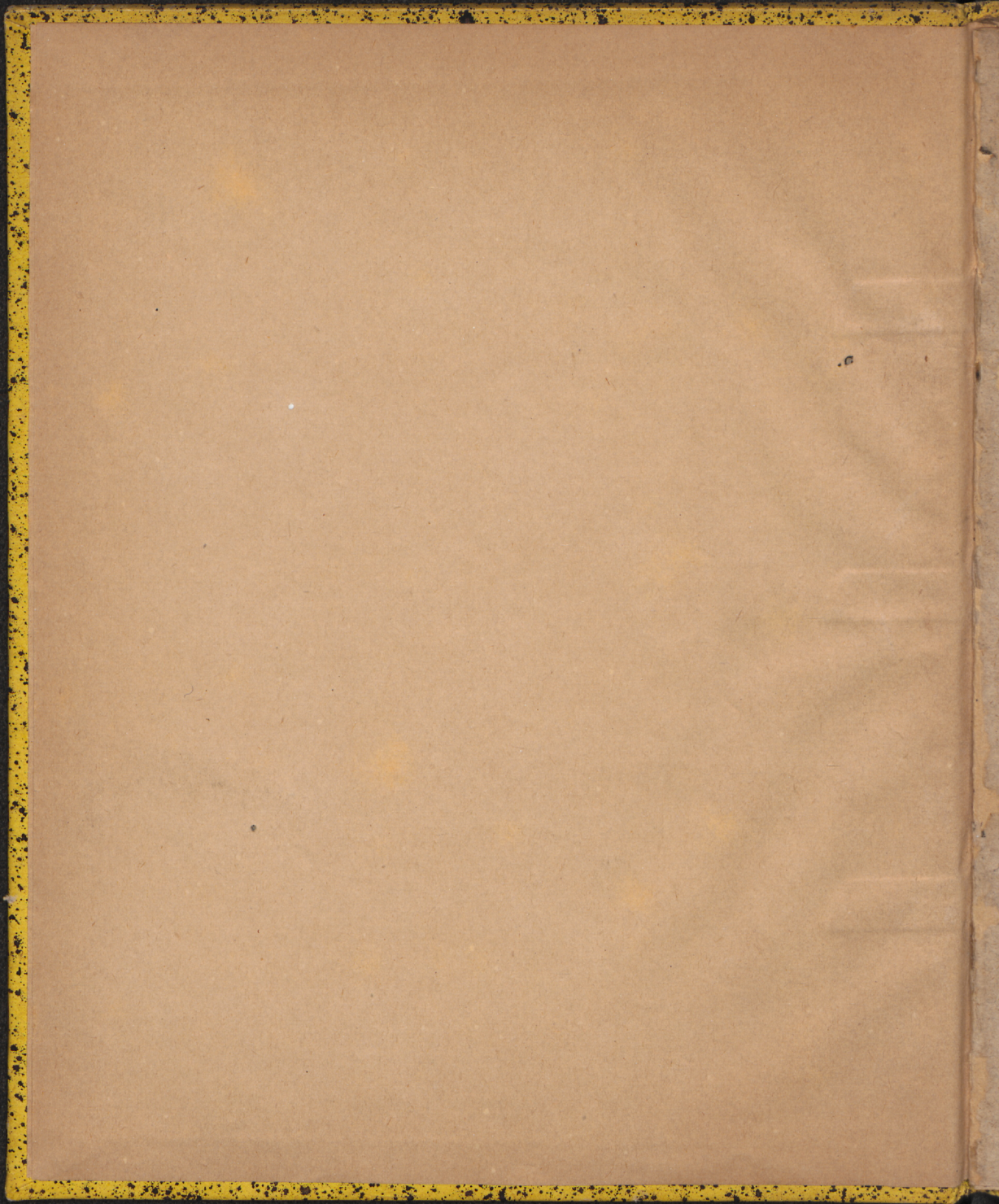
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn777418592>

Druck Freier Zugang

Bodock, L.,
in A. Tscherning.
Rostoch. 1659.

27
ANDREÆ TSCHERNINGI

Viri & Poëtæ Clarissimi

CARMEN DE AURO,

Quod h. r. DECANUS & Brabeuta in panegyri
Academica solenni ad D. XIII. Octob.
instituenda,

Quando

Viris Reverendis, ac Virtute & Eruditione excellen-
tibus summis in Philos. gradus conferendus,

Recitare Publicè constituerat,

Verùm XXVI. Mens. superioris morte
occupatus non præstare quivit,

In Dominorum Candidatorum
gratiam,

*Quibus ex Ampliff. Facultatis placito
in Presentia,*

DN. LAURENTIUS
BODOCK, Ph. J. U. D.

Seren. Duc. & Princip. Meckl. Conf.

digniss. Orat. Prof. Pub. Phil. Facul.

VICE-DECANUS

& Senior,

Lauream Magist. imponet,

typis exscriptum,

&

In ipsa solennitate Actus Promot.
oblatum, consecratumque,

ANNO SERV. clō lōc LIX,

Typis Hæredum NICOLAI KILII, Acad. Typ.

196.

CARMEN DE AURO.

AN loquar? an fileam potius? sententia mutat.
Conticuisse nefas, tanto præsente Senatu,
Et cantare pudet: nec enim mens pristina munus
Exequitur pro more suum. cum nempe Poëta
Mancipium morbi est, & vivum pane cada ver.
Religio mihi summa tamen, non velle tueri,
Quas jubet officii ratio sanctissima, partes,
Quasque Juventutis tot vota, precesque requirunt.
Quid referam? rerum prolixus panditur ordo:
Cognatas acies, & sævi crimina belli
Persequar, aut quæ nos vexant incommoda seclî?
Omne in præcipiti vitium stat, & omne periculum,
Aut ut terrifici sonitus, ignemque Vesuvi,
Et desolatas Campania fleverit urbes?
Cui non dictus Hylas? quis non his vicus abundat?
In præsens alia pertentant pectora cura.
Exiguum mihi carmen erit res nobilis, **AURUM**,
Quo nihil utilius, totoque potentius Orbe.
Ut non possideam (sors namque noverca Poëtis)
Et fatale malum doctorum parvula dos est:
Suave tamen, versu describere posse metalli
Nobilioris opes, depuratamque luti vim.
Huc Pater ò ter sancte adsis! ò suggere vires!
Da facilem cursum, timidaque illabere menti.
Pande Boni causas, quas fulvum parturit aurum,
Te sine, nos acti variarum ambage viarum
Prætentamus iter, densisque erramus in undis.
Vosque, Auditores, **LINGUIS ANIMISQUE** favete.

Principio totum tenebris immerferat orbem,
Nec sibi met deforme Chaos adeò usque placebat.
Nullus in orbe decor, non lucidus ignibus aether,
Non sua fraternis opponens vultibus ora
Signiferi carpebat iter spectabile, Luna.
Semina natura nox intempesta premebat,
Nec secreta fuit diffusa à Thetide Vesta.
Quid numeros, atomosque crepat delira vetustas?
Caca stupet Ratio; quæ nil videt antè fuisse,
Possè negat fieri. Valeant oracla Melissi,
Cedat Anaxagoras hinc, Democritique furores!
Tota stupet Natura Deum; licet ipsa potens sit,
Deficit in nihilo. Stupet Ars, dextramque pudore
Dæmnat victa suam, & defixa obtutibus hæret,
Una per immensum virtus diffunditur orbem,
Et variâ mundum distinguit providus arte,
Et rerum species, certis que elementa figuris
Dat Genitor, textitque sua miracula dextra,
Omniaque illius conformia legibus ibant,
Cælum, terra, fretum. Generis primordia nostri
Cernere erat limum informem. Jam præpete pennâ
Deferri volucres liquidum per inane videres,
Jam silvis errare feras, pontumque natari
Piscibus, & vero passim spumescere fluctu.
Quicquid habet tellus, mare, cælum, quicquid & aether
Latipatens, opus omne Dei est. Quodcunque videmus,
Sentimusve Dei est, cui dignas reddere grates
Non opis est nostræ, centum licet ora referres.

Az

Cerm-

Cernite, quàm nullis opus extricabile verbis
Terra potens, quos non foetus mortalibus edit,
Nec longo fecunda parens destituit ulla?
Horrea si dicas, genuino nomine dicas,
Horrea Eleusinae matris, cellaria vitæ,
Multiplicisque penum Bacchi, matremque saporum,
Quorum ne minimam sperem comprehendere partem,
Sint mihi quantum rois ter mille volumina lingua.
Quæ non externâ patitur cute florida mater?
Quando sponte sua cunctis satis undique votis,
Quando coacta facit. Sed hoc tolerabile visum est.
Itur in ima piæ præcordia matris, ut auri
Abstrusas scrutemur opes, ærisque latebras.
O quavis ex parte sacrum Genitricis amorem!
O dignum Vatis Venusini pectore munus!
O fortunatos, quibus hic fluit aureus imber!
Sidera septenis septena præesse fodinis
Credita. Sub terris Sol igneus educat aurum,
Argentumque parit terrarum menstrua lampas:
Martius abstrasis ferrum erro meatibus infert,
Plumbum Saturnus: Saturni maximus hæres
Progenerat stannum, bona percoquit æra Cytheris,
Succina Atlantiades. Risum teneatis amici,
Æmulus Octavi (res abdita!) prodiit astri
Furnus, & inde fluunt auri duo sæpe talenta,
Interdum vel pluratribus, si credere fas est.
Credat mentis inops fraudataque sensibus ætas,
Non ego, nec quisquam conspexit ab ignibus aurum.
Cernere anhelabam, sed vidi non nisi fumum.

Quod terra eruitur, solidum mihi riserit aurum,
In quantum Lunam formosus Cynthius, aurum
Exuperat pretio numerosos aris acervos.
Fulgorem aspicias, aurum venerabile donum
Concinna & formosa facit turpissima visu,
Non secus ac cestus, quem cantavere Poëta.
Deficiant tabule, massa est formosior auri,
Quam quicquid Phidias, aut dextera pinxit Apellis.
Non sani esse hominis, non sanus juret Orestes,
Et Medici ingeminant crispanti nare cachinnos,
Si quis presumat sine nervis tendere gressum.
Res eadem bellis; animam motumque dat aurum.
Nescierit Princeps veram discernere laudem,
Quisquis opinatur compleisse per omnia partes,
Si quocumque modo, quavis rem fecerit arte:
Sordidus, ut patriam tueatur equisque virisque,
Queis conscribendis quadrantem impendere nolit.
Aurum deficiat, ne quicquam bella movebis.
Aurum bella gerit, mucronibus imperat aurum,
Pugna argentatis frameis, atque omnia vinces.
Quid majestatem sine viribus esse putatis?
Vis belli socios, aut fortes Martis alumnos?
Aurum cuncta dabit. Sit inexpugnabile Castrum,
Protinus hæc omnes cataractas machina pandet,
Qua gestans aurum penetrare valebit asellus.
Tam clausum nihil est, quod non vis occupet auri.
Oppida sic cepit sua callidus emtor Olynthi,
Quando Pellæo libertas concidit auro.

Sic consulta Ducum, sic subruit amula Regum
Pectora vir Macedo, & numerosas diffidit urbes.
Aurum per medios comites transire tyranni,
Et perumpere amat vel munitissima saxa.
Fulgmina sidereas videas discludere turres,
Disturbare domos, avellere ligna, trabesque,
Exanimare homines, animantum sternere secla:
Aurum fulmineo regale potentius ictu.
Omnia quippe auro divina, humanaque parent:
Sidera, terra, fretum. Qui nobile spreverit aurum,
Huic, quaso, Medici, mediam pertundite venam.
Auro templa micant, auroque altaria fulgent,
Quin etiam Superi flecti creduntur ab auro.
Auro Romulei redimunt Capitolia Patres:
Auratis splendent operis palatia Regum,
Et majestatem solis sublimibus addunt.
Ut face cum rosea pallentes discutit umbras
Ignipedum frenator equum, ridere videntur
Omnia: tunc flores, pratorum viva voluptas,
Ingenio variata suo pro more superbit;
Cum cadit, aut nitidum caput intra nubila condit,
Tunc sine honore jacent commista floribus herba:
Sic defectu auri vilescunt omnia, pallent
Omnia; queis verò turgent araria censu,
Latitiaque fremunt, cristasque ad sidera tollunt,
Exultantque homines, & cæli summa videntur
Tangere vel digitis. At cui non suppetit aurum,
Spirantes inter demortuus ambulat erro.
Possideas aurum, multos numerabis amicos, Scilicet

Scilicet huc omnes tanquam ad vivaria currunt.
Uxorem cum dote cupis, formamque requiris,
Et genus, è magnò semper tollatur acervo.
Votorum sic compos eris; secus (accipe mentem)
Semper habet lites, alternaque iurgia lectus.
Desperanda salus tibi, deficiente crumena.
Quanquam ego maluerim, liceat si verasateri,
Ferre Venusinam, quam te Cornelia mater
Gracchorum, magnis si cum virtutibus adfers
Grande supercilium, & numeras in dotetriumphos.
Præfectura domus Siculâ crudelior aula,
Si, pro auro, in oculis suspendat aranea casses:
Tunc gravis est uxor, tunc peior tigride savit.
Si sunt divitiæ, pariter tibi protinus adsunt
Gaudiaque & plausus, magna que paropside canas.
Prædia dives aras, & sic ex tempore vivis,
Adstant, qui gustus elementa per omnia querunt.
Nunquam animo pretiis obstantibus, & sibi plaudit
Ipse domi quoties argenti pondera versat.
Attollitque arces, & culmina montibus aequat
Tectorum, & vastas protendit in æquora moles.
Qualis tranquillo quæ labitur æquore cymba,
Cum Zephyris summa crispantur leniter undæ,
Tuta volat, luditque hilaris per transfira juvenus.
Talis vita, cui turgescunt scrinia censu.
Aurea castoreum circumdet spiragalerum,
Aureus & thorax magnos demittat elenchos,
Gemmatis articuli niteant, sit coccina lana,

Nil

Nil mirum, quin te regem dominumq; saluet,
Deq; via cedat stupefacti inscitia vulgi,
Quin clamet, quicquid calcaverit hic, rosa fiat!
Esse genus Divum Tarpeia fulminajuret,
Et Martis frameam. Sed eò despectior Irus!
Exceptum risu quam multa cicoma pinsit!
Nemo cibo, nemo hospitio, tecto que levabit.
Noverit auctores steriles quoscunque cathedra
Tanquam ungues, digitosq; suos; superetque Platonem,
Vincat Aristotelem: si fœda, & scissa lacerna,
Sitoga sordidula est, si rupta calcens alter
Pelle patet, nescitq; unctâ vixisse patellâ,
Materiem præbet risus, segetemque jocosum.
Mecenas nec erit, nec erit Proculejus asylo.
Jam didicit dives tantum laudare Catonem,
Ut pueri Junonis avem, sed dexter a friget.
Ne quicquam digitis transactos computat annos,
Quos studius vigil antè dedit: non gratia Musis,
Nec par ingenio pretium, jucundius aurum.
Quod qui corrasit, sit quamvis tressis agaso,
Rex erit, & fortis, sapiens, & regula Recti,
Et quodcumque volet. Vah, quid non efficis aurum?
Extremos te propter abit mercator ad Indos,
Nec dubitat decimis caput objectare periclis.
Mars tibi bella gerit, flexo tibi poplite verna est
Cernuus, ipsa tibi Sapientum pulpita latrant:
Excubias tibi avarus agit: tu Judicis iram
Compefcis, tetricumq; facis ridere tribunal:

Causa.

Causidicis stimulos addis, cur Joribus alas.
Nil forte impingam, si te facere omnia dicam.
Artifices vitæ medici, cum nausea surgit,
Prudenter pilulas curant obducier auro.
Quamvis tollendo non sit satis utile morbo
Hac ex parte tamen, quod visu suave, salutem
Promovet agroti sic, ut deglutiât orbes
Affectumque levet ficto medicamine membrum.
Non hic confingo quicquam, nec blandior auro
Nemo patrem siccus, nemo dimittit amicos
Stat lacrimans, tristisque irrorat pectora fletu.
At tamen amissi longè majore tumultu
Planguntur nimis, quam funera, nemo dolorem
Fingit in hoc casu, lacrimæ de pectore manant,
Non secus ac præiens anima discrimen agatur.
Tum demum Cæsar, caligæ cui nomen adhaesit,
Induperatorem sese agnovisse fatetur,
Cum pedibus nudis auri calcaret acer vos.
Quanta delicia! quamque invidiosa voluptas!
Quid juvet insano nimis indulgere labori,
Dixeris? aude aliquid: vice cotis fungitur aurum,
Et facit, ut quemvis valeas perferre laborem.
Tunc sese insinuat nova cum virtute potestas
Ingenique vigor moto velut igne calescit.
Aurum dat famæ stimulos alimenta que laudum,
Ingenisque aliquid secreti Numinis addit.
Regia materies virtutis & organon aurum est.
Non etenim effossa furtim deponere terrâ

Conde-

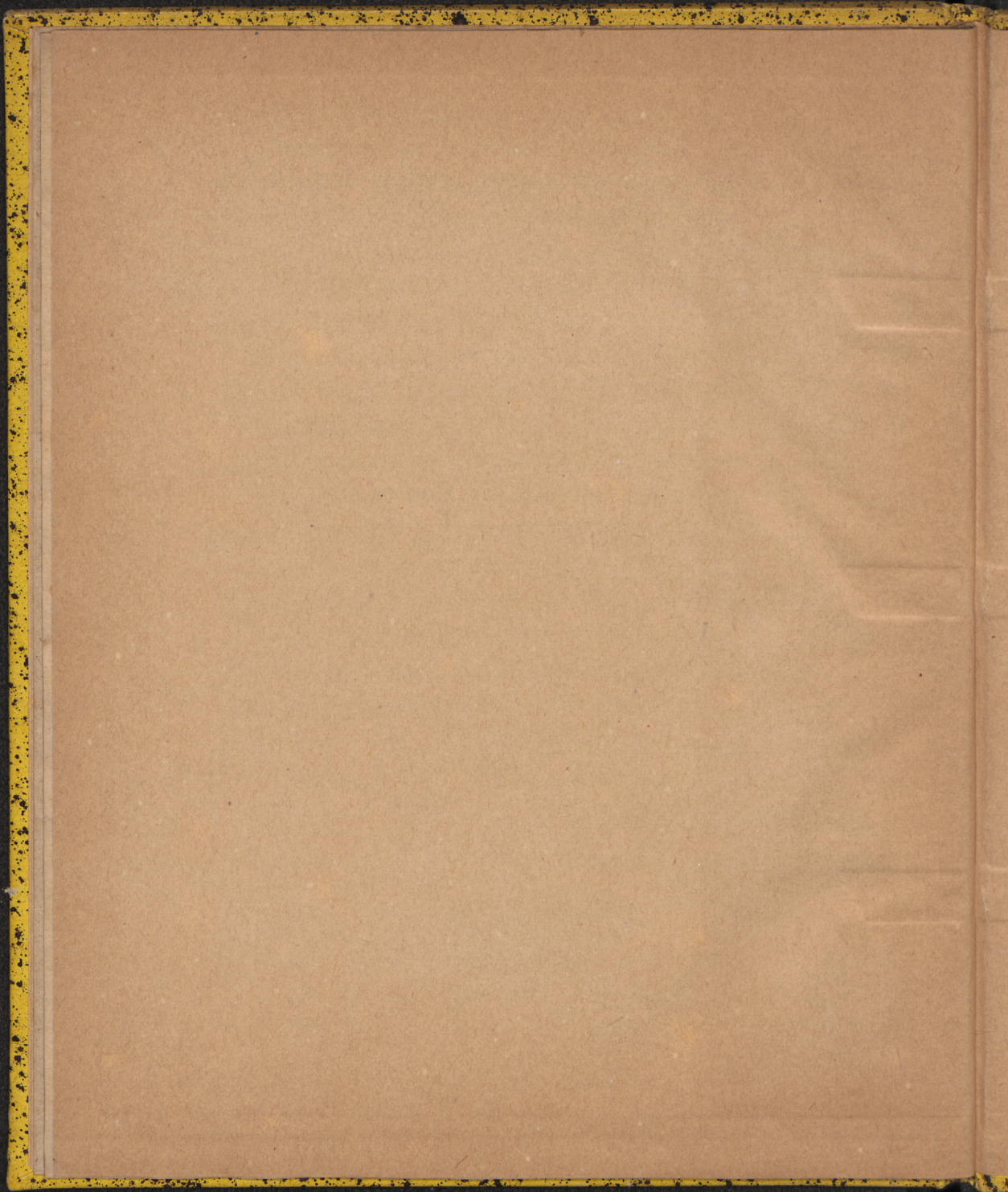
Convenit, & cecis timidum damnare tenebris.
Ufus habet laudem: fer opem cui fors an amico
Res angusta domi. Quas participavit egestas,
Semper habebis opes. Si verò fulva Deorum
Munera deficiant, quì possis edere signis
Munifici documenta animi, miserumque iurare?
Canet olus Curius, parvo quod legerat horto:
Paucis ipse focis brevibus rapa assibus affet,
Quæ nunc in magna fastidit compede fossor
Qui callet, calida sapiat quid vulva popina:
Defraudet Genium, dum Sannis dona reportet.
In mare proiciat Sapiens, per me licet, aurum
Perpete qui visu pulmonem agitare solebat.
Quæ bona condiderat delata parentibus heres
Perdere non dubitavit, ut hoc quasi pondere mentis
Liber liberius studiis incumbere posset.
Postera mercari didicit prudentius atas:
Nunc habitat securè aurum, nunc queritur, & ne
Nugas orbis agat, Sapiencia venditur auro.
Nullum numen abest, faveat si Juno Moneta.
Auro venit honos, auro venalia iura:
Aurum lex sequitur. Facilem si Judicis urnam
Qui rectum in curvum, qui nigra in candida vertat
Poscis, inunge manus, & grato munere palpa.
Voti compos eris. Tunc non edicta Draconis,
Spartanusque rigor prima cen fronte sonabit:
Sed placidos animis donata pecunia mores
Suggeret, & cunctos facilis se fundet in actus,

Sit rigidus custos Judex legisque magister,
Quærenda est ratio, quæ legem eludere possis
Quæ vafri quamvis & acuti iudicis aurem
Delinisse queas. Hoc certè muneribus præstant:
Sic potes ex facili meliorem reddere causam.
Ad quem sæpe velut scopulum est illisa reorum
Et projecit opes immensas naufraga puppis.
Quod si Prætoris, si munus Consulis optas:
Si vis esse sacri pars non postrema Senatûs
Aut sit alarem tunicam, segetemque plicarum
Induere affectas, tibi suffragabitur aurum.
Pomposos ambis titulos & nomina honorum,
Monstra aurum, referes. Auro ipsum vendere cælum
Fulgentesque domos Superum, sublimia tecta,
Tetz elides solitus, quod quisvis novit ad unguem.
Vix sine muneribus recipit sua munia licitor,
Carnificumque genus. Tanta est vis scilicet auri,
Tanta in muneribus fiducia, tanta potestas!
Tolleret è mundo Solem, qui tolleret aurum.
Arcta mihi res est, sed tanti non sit opaci
Omnis arena Tagi, quodque in mare volvitur aurum,
Ut cuiquam Sophia munus Insignia vendam.
Quos decoraturus sum Phœbi virgine lauru,
Credite, doctrinâ decus & virtute merentur
Non prece, non pretio: nec campo vanus honorum
Esse velim, nec vos emtores esse velitis.
Invehitur jam quadriiugo Sapiencia curru
Armorumque inter strepitus lituosque tubasque

Tran-

Tranquillum meditamur opus Jam leta triumphis
Emicat, ac pleno doctorum Fama theatro
Prostat ovans, lambitque altum invidiosa cacumen
Gloria, sudatisque refert sua premia curis,
Et vobis pretium Sophia decrevit alumnis.
Ergo Viri & juvenes vestras exporgite frontes:
Cur noceant placido belli solemnia Phœbo?
Quæsitum meritis jam pridem sumite fastum,
Captate Aônias jam debita premia lauros,
Pegaseos currus lati Sophiæque curules
Atque triumphalis culmen venerabile sella
Scandite, nos plausum aggredimur conferre triumpho.
Felix cui tanta præconia ferre catervæ,
Et pretium cœlestè datur, cui docta dearum
Agmina, & Aônia despondent vota Sorores.
Ipsa quidem virtus pretium sibi nulla moretur
Judicia, & strepitus vulgi, facilesque susurros,
Magnificasque trabes, vanæ nihil indiga laudis,
Divitis animosa suis, immotaque casti.
Hanc tamen invitam pro more procatur, & ultro
Ambit honor, quod non exoptat, habere tenetur.
Alca jacta esto Porta panduntur honorum,
Quantum vis patrios circum Bellona penates
Frendeat, atque fremat, restant solatia Musa.
Sævaque damnantur dum prælia, docta paramus,
Nobile pacis opus. Scelus est vincire Cæcenas.

Quod terra eruitur, solidum mihi riser
In quantum Lunam formosus Cynthius
Exuperat pretio numerosos aris acervos.
Fulgorem aspicias, aurum venerabile don
Concinna & formosa facit turpissima vi
Non secus ac cestus, quem cantavere Poeta
Deficiant tabulae, massa est formosior auri
Quam quicquid Phidias, aut dextera pin
Non sani esse hominis, non sanus juret O
Et Medici ingeminant crispanti nare cach
Si quis praesumat sine nervis tendere gre
Res eadem bellis; animam motumque da
Nescierit Princeps veram discernere laude
Quisquis opinatur compleisse per omnia p
Si quocumque modo, quavis rem fecerit a
Sordidus, ut patriam tueatur equisque vi
Queis conscribendis quadrantem impend
Aurum deficiat, nequicquam bella move
Aurum bella gerit, mucronibus imperat
Pugna argentatis frameis, atque omnia v
Quid majestatem sine viribus esse putat
Vis belli socios, aut fortes Martis alumno
Aurum cuncta dabit. Sit inexpugnabile
Protinus haec omnes cataraectas machina
Qua gestans aurum penetrare valebit ase
Tam clausum nihil est, quod non vis occ
Oppida sic cepit sua callidus emtor Olynt
Quando Pellexo libertas concidit auro.

A3

Image Engineering Scan Reference Chart TE263 Serial No. 011

Sic